

Beheerplan sportparken 2026 – 2040 Gemeente Lansingerland

Titel : **Beheerplan sportparken 2026 -2040
gemeente Lansingerland**

Opdrachtgever : Gemeente Lansingerland

Projectadviseur B.A.S. : **De heer P. (Peter) Prins**

Contactgegevens : B.A.S. Begeleiding en Advies Sportterreinen
Treubstraat 25, 2288 EH, Rijswijk
Telefoon: 015 285 22 11
E-mail: info@bas-sport.nl

Projectnr. : 24-263-LSL

Datum : 3 april 2025

Status : Definitief

Versie : 1

Inhoud

1.	Inleiding	9
1.1	Aanleiding	9
1.2	Doelstelling	9
1.3	Kader	10
1.4	Leeswijzer	11
2	Nulmeting en huidige areaal	12
2.1	Sportpark Het Hoge Land te Berkel en Rodenrijs	13
2.2	Sportpark De Sporthoek te Bergschenhoek	15
2.3	Sportpark Merenveld te Bleiswijk	16
3	Dagelijks Onderhoudsplan (DOP)	17
3.1	Uitgangspunten (DOP)	17
3.1.1	Algemeen	18
3.1.2	Wedstrijdvelden (gras)	18
3.1.3	Wedstrijd Trainingsvelden (gras)	18
3.1.4	Kunstgrasvelden	19
3.1.5	Halfverhardingen	19
3.1.6	Verharde velden	20
3.1.7	Tennisbanen	20
4	Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)	21
4.1	Renovatie van sportvelden	21
4.2	Vervanging van inrichtingselementen	24
5	Duurzaam investeren en onderhoud	27
5.1	Natuurgras vs. kunstgras	27
5.2	Infill kunstgras voetbalvelden	28
5.3	Preventie en bestrijding van onkruiden, ziekten en plagen	29
5.4	Zorgplicht kunstgrasvelden	30
5.5	Natuurinclusief en biodiversiteit	31
6	Financieel	32
6.1	Kosten onderhoud sportvelden	32
6.2	Kosten Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)	33

Bijlagen:

- I Tekeningen van de sportparken
- II Inventarisatie van de sportvelden
- III Dagelijks onderhoudsplan per sportpark
- IV Meerjaren Investeringsplan
- V Algemene informatie beheer en onderhoud sportterreinen
- VI Notitie aanpak SBR-infill 2023
- VII Onderhoudsramingen per veld

Samenvatting

De gemeente Lansingerland heeft B.A.S. Begeleiding en Advies Sportterreinen (hierna te noemen BAS) opdracht verstrekt voor het updaten van het beheerplan. Het doel van het beheerplan Sportvelden 2026-2040 is het beschrijven van de wijze waarop de buitensportvoorzieningen, die in beheer van de gemeente zijn, op korte en langere termijn in stand worden gehouden. Doelstelling:

Het zorg dragen voor goed bespeelbare en gebruiksvriendelijke buitensportaccommodaties en het inzichtelijk maken van de daarbij benodigde financiële middelen. Uitgangspunt hierbij is ‘sober maar doelmatig’ wat overeenkomt met kwaliteitsniveau “voldoende”.

Nulmeting

In het beheerplan zijn de volgende sportparken opgenomen:

- Sportpark Het Hoge Land, Oudelandselaan te Berkel en Rodenrijs
- Sportpark De Sporthoek, Sporthoekpad te Bergschenhoek
- Sportpark Merenveld, Götzenhainsingel te Bleiswijk

Dagelijks onderhoud (DOP)

Door het uitvoeren van het dagelijks beheer en onderhoud, worden de sportaccommodaties in stand gehouden om veilig binnen de sporttechnische normen te kunnen worden gebruikt. Belangrijkste uitgangspunten DOP:

De gemeente Lansingerland is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van:

- De sportvelden (Raamovereenkomst met aannemer).
- De groenvoorzieningen op de sportterreinen.
- Het volgens de zorgplicht onderhouden van de sportvelden en voorkomen van verspreiding van infill-materiaal (op basis van polymeren) van de kunstgrasvelden.
- Het chemie vrij bestrijden van onkruiden op de sportvelden. Zie paragraaf 3.2.
- Onderhoud aan hekwerken en ballenvangers.
- Onderhoud van in beheer zijnde sportveld lichtinstallaties.
- Onderhoud verhardingen zonder chemische bestrijdingsmiddelen.
- Onderhoud van beregeningsinstallaties.
- Speelschade herstel.

- Het beheer van de watergangen die zich volledig bevinden binnen de grenzen van het sportpark, vallen wel binnen het beheer van de sportvelden. Dit is alleen het geval op sportpark Het Hoge Land.

Niet opgenomen in het beheerplan betreft:

- Onderhoud en beheer van de bomen.
- De parkeerterreinen die vallen buiten de sportparken. Deze parkeerplaatsen zijn openbaar en in beheer van een andere afdeling van de gemeente Lansingerland.
- Het beheer van openbare verlichting op en rondom de sportparken is niet meegenomen in het beheerplan. De openbare verlichting valt onder het beheer van een andere afdeling van de gemeente Lansingerland.

De verenigingen zijn verantwoordelijk voor:

- Eenvoudig handwerk zoals zwerfafval verwijderen en het onderhouden van in eigen beheer zijnde inrichtingsmaterialen.
- Onderhoud aan reclame uitingen zoals borden, scoreborden, vlaggen etc.
- Clubgebouwen, speeltoestellen, bloembakken, containers, opslagruimten, vlaggenmasten en afvalbakken die in eigendom zijn van de verenigingen. De speeltoestellen dienen te voldoen aan het attractiebesluit en dienen dus jaarlijks gekeurd te worden. Het keuringsrapport dient te worden overlegd aan de gemeente Lansingerland.

In 2025 is bepaald dat voor de sportvoorzieningen het onderhoudsniveau voldoende moet zijn en voor de overige voorzieningen op de sportparken kwaliteitsniveau B wordt gehandhaafd, gelijk aan het kwaliteitsniveau in de openbare ruimte van de gemeente Lansingerland.

In onderstaande tabel 1 een overzicht van de kosten voor het beheer van de sportvelden. Prijspeil 2025, exclusief btw.

Overzicht kosten onderhoudsplan (DOP) sportvelden Gemeente Lansingerland, prijzen exclusief btw		
Sportpark	2026	Toelichting
Het Hoge Land	€ 266.000,-	Met huidige sportvelden areaal
De Sporthoek	€ 137.000,-	Met huidige sportvelden areaal
Merenveld	€ 162.000,-	Met huidige sportvelden areaal
Interne begeleiding	€ 76.600,-	
TOTAAL	€ 641.600,-	

TABEL 1: KOSTEN BEHEER SPORTVELDEN, PRIJSPEIL 2025 EXCL. BTW

Voor de interne begeleiding en aansturing van de werkzaamheden is € 76.600,- noodzakelijk.

Onderstaande de gemiddelde onderhoudskosten per veld, **incl. externe advisering, excl. Btw**. De ramingen zijn als bijlage VII toegevoegd:

• Gras voetbalveld	>	€ 16.500,-
• Kunstgras voetbalveld infill	>	€ 11.000,-
• Kunstgras voetbalveld minerall infill	>	€ 8.500,-
• Kunstgras hockey volwaterveld	>	€ 7.500,-
• Kunstgras hockey/korfbal zandveld	>	€ 10.000,-

Duurzaam

Het visie document “Lansingerland Duurzaam”, dat is vastgesteld, wordt ook nagestreefd voor de sportparken. Uitgangspunten voor dit beheerplan sportparken:

- De gemeente Lansingerland kiest bij vervanging of renovatie van voetbalvelden voor **gras tenzij** hier zwaarwegende argumenten voor zijn en kunnen worden onderbouwd.
- Gelet op het verkoopverbod van SBR en TPE als infill voor kunstgras voetbalvelden heeft de gemeente Lansingerland besloten af te stappen van dit type infill. Bij renovatie of vervanging van kunstgras voetbalvelden zal vanaf 2026 gekozen worden voor natuurlijk, minerale of non-infill kunstgrasvelden. Volgens de notitie “aanpak SBR-infill” werkt de gemeente aan het verantwoord opruimen van de oude velden.
- Gemeente Lansingerland heeft een (wettelijke) zorgplicht om te voorkomen dat kunstmatige infill (SBR en TPE) materialen van kunstgrasvoetbalvelden in de bodem en watergangen terecht komen. Volgens het zorgplicht document van de BSNC geeft de gemeente hier invulling aan.
- Het primaire doel van sportgrasbeheer is het realiseren van structureel goede en veilig bespeelbare velden zonder gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.
- De NOC*NSF wil de sportsector helpen met verduurzamen en is één van de ondertekenaars van de **Routekaart Verduurzaming Sport**. Onderdeel daarvan is het natuurinclusief ontwerpen en beheren van sportparken, zodat het waarde toevoegt aan de biodiversiteit, een gezondere leefomgeving en het klimaat. De gemeente Lansingerland heeft de ambitie om aan de route van de NOC*NSF invulling te geven.;

Meerjaren Investeringsplan (MIP)

Een Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) geeft inzicht geven in de benodigde kosten voor het renoveren van de sportvelden en alle omliggende inrichtingselementen. Aan de hand van de vastgestelde kwaliteit tijdens de inventarisatie/nulmeting is per element een vervangings- of renovatiemoment vastgesteld. Aan alle elementen zijn renovatie- of vervangingsbedragen gekoppeld. Deze zijn verwerkt in de MIP waarvan tabel 2 een overzicht geeft van de eerste 5 jaar. Prijzen inclusief projectkosten, exclusief btw.

Meerjaren Investeringsplan Sportvelden 2026-2030					
	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene Zaken					
Sterktemeting lichtmasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Sportpark Het Hoge Land					
Totaal	€ 751.865	€ 1.282.280	€ 274.960	€ 30.000	€ 1.034.098
Sportpark De Sporthoek					
Totaal	€ 32.500	€ 379.483	€ 90.000	€ 30.000	€ 1.182.448
Sportpark Merenveld					
Totaal	€ -	€ 715.585	€ 1.013.664	€ 60.340	€ 683.423
Totalen					
TOTAAL	€ 784.365	€ 2.377.347	€ 1.378.624	€ 120.340	€ 2.899.970

De interne begeleiding en aansturing van de werkzaamheden zijn opgenomen in de ramingen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is iedere gemeente verplicht in zijn programmabegroting een paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' op te nemen. De gemeente Lansingerland heeft B.A.S. Begeleiding en Advies Sportterreinen (B.A.S.) uit Rijswijk opdracht verstrekt voor het updaten van het beheerplan.

1.2 Doelstelling

Het doel van het beheerplan Sportvelden 2024-2040 is het beschrijven van de wijze waarop de buitensportvoorzieningen, die in beheer van de gemeente zijn, op korte en langere termijn in stand worden gehouden. Het beheerplan is opgebouwd uit:

- **Nulmeting:** deze bestaat uit een inventarisatie van de sportparken. Dit betreft diverse sportvelden, de verhardingen, de hekwerken en de overige inrichting met uitzondering van de eerder genoemde elementen. Daarmee wordt een geïllustreerde beschrijving van de accommodaties verkregen en wordt naast de kwantiteit ook de kwaliteit vastgelegd. Van alle accommodaties zijn ook de tekeningen in het veld nagemeten, gecorrigeerd en aan deze rapportage toegevoegd.
- **Dagelijks OnderhoudsPlan:** dit betreft een duidelijke omschrijving van de uit te voeren beheersactiviteiten en de daarbij horende kosten.
- **Meerjaren InvesteringsPlan:** hierin zijn de inventarisaties uitgewerkt in overzichten met een voorstel tot afschrijving en berekening van de herinvesteringen. Hierbij is een jarenoverzicht voor de komende 15 jaar uitgewerkt.
- **Tekeningen:** tijdens het updaten van het beheerplan in 2016 zijn de sportparken ingemeten. In de periode van 2016 tot 2024 zijn alle wijzigingen en revisies verwerkt in de tekeningen van de sportparken.

De algemene doelstelling van het totale beheerplan met het Dagelijks OnderhoudsPlan en het Meerjaren InvesteringsPlan is:

Het zorg dragen voor goed bespeelbare en gebruiksvriendelijke buitensportaccommodaties en het inzichtelijk maken van de daarbij benodigde financiële middelen. Uitgangspunt hierbij is 'sober maar doelmatig' wat overeenkomt met kwaliteitsniveau "voldoende".

1.3 Kader

In het beheerplan zijn de volgende sportparken opgenomen:

- Sportpark De Sporthoek, Sporthoekpad te Bergschenhoek
- Sportpark Het Hoge Land, Oudelandselaan te Berkel en Rodenrijs
- Sportpark Merenveld, Götzenhainsingel te Bleiswijk

Het beheerplan heeft betrekking op de buitensportaccommodaties van de gemeente Lansingerland en betreft alle sportvelden, verhardingen, groenvoorzieningen, hekwerken, sportveldverlichtingen en overige inrichtingsmaterialen binnen de grenzen van de onder 1.2 nader gespecificeerde sportvelden.

Niet opgenomen in het beheerplan:

- Het onderhoud aan de bomen.
- Parkeerterreinen.
- Openbare verlichting (oriëntatie) op de sportparken.
- Onderhoud aan watergangen en of beschoeiingen.
- Opstallen als clubgebouwen, opslagruimtes en tribunes incl. bijbehorende verhardingen en terrassen.
- Reclame-uitingen of constructies hiervoor.
- Speeltoestellen, vlaggenmasten, scoreborden e.d. vallen onder de verantwoording van de vereniging. De speeltoestellen dienen te voldoen aan het "Attractiebesluit" en dienen dus jaarlijks gekeurd te worden.
- Losse containers en andere niet permanente opslagruimtes waar een bouwvergunning voor is aangevraagd, vallen onder verantwoording en beheer van de vereniging. Overige opslagruimtes zijn illegaal.

De accommodaties van tennisvereniging LTC Bleiswijk op sportpark Merenveld en de padelbanen op het sportpark van Triomf zijn eigendom van de verenigingen en zijn in dit beheerplan niet meegenomen.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 In dit hoofdstuk zijn de kaders en de richtlijnen opgenomen.

Hoofdstuk 3 In dit hoofdstuk is het huidige areaal omschreven.

Hoofdstuk 4 In dit hoofdstuk is de inspanning met betrekking tot het Dagelijks Onderhoudsplan (DOP) en het Meerjaren Investeringsplan (MIP) omschreven.

Hoofdstuk 5 In dit hoofdstuk zijn de financiële consequenties van het Dagelijks Onderhoudsplan (DOP) en het Meerjaren Investeringsplan (MIP) omschreven.

2 Nulmeting en huidige areaal

Om een goed beheerplan op te stellen, is het van belang dat de huidige kwaliteit van de sportvelden en alle inrichtingselementen op het sportpark bekend zijn. Tevens dienen de hoeveelheden van alle beheerelementen, sportvelden en inrichtingsmaterialen opgenomen te worden.

Om de huidige kwaliteit van de velden vast te stellen, is per veld een inventarisatie uitgevoerd. Een samenvatting van de inventarisatie van de sportvelden is opgenomen in bijlage II en aan dit rapport toegevoegd. Tijdens de inventarisatie is de kwaliteit van ieder element beoordeeld en vastgelegd.

Om een eenduidig beeld te krijgen van de sportaccommodaties en inrichtingselementen, worden deze afgezet tegen een kwaliteitsniveau. In de kwaliteitsniveaus is voor de volgende indeling gekozen:

- Goed:** De kwaliteit van het element is geschikt, functioneel en veilig voor gebruik. Veelal betreft het elementen die 1-3 jaar oud zijn. Met standaard regulier onderhoud blijft de kwaliteit nog jaren behouden.
- Voldoende:** De kwaliteit van het element is geschikt, functioneel en veilig voor gebruik. Met kleine onderhoudsmaatregelen (lichte reparaties) is de kwaliteit gemakkelijk te handhaven. De levensduur zal liggen vanaf ca. een kwart van de afschrijvingsperiode en het object kan nog geruime tijd mee.
- Matig:** De kwaliteit van het element is geschikt, functioneel en veilig voor gebruik. Er zijn echter op korte termijn grote onderhoudsmaatregelen (vervangen van onderdelen) of renovaties noodzakelijk om de kwaliteit, functionaliteit en veiligheid te behouden. Hierna kan het element weer geruime tijd mee. Het element bevindt zich net voor de renovatiefase.
- Onvoldoende:** De kwaliteit van het element is ongeschikt, niet functioneel en/of veilig voor gebruik. Het dient op zeer korte termijn vervangen of intensief gerenoveerd te worden om het weer op een acceptabel kwaliteitsniveau te brengen.
- Slecht:** Kwaliteit van het element is ongeschikt, niet functioneel en onveilig voor gebruik. Het element kan niet meer als zodanig worden gebruikt en dient per ommegaande buiten gebruik te worden gesteld. Indien noodzakelijk, vervangen.

De gemeente Lansingerland heeft als streefwaarde voor de te leveren kwaliteit op de sportvelden minimaal een **voldoende** gesteld. Hieruit kan worden opgemaakt dat de sportaccommodaties en inrichtingselementen veilig en functioneel moeten zijn.

Deze dienen tijdig te worden onderhouden, gerepareerd, vervangen of gerenoveerd als er onveilige of niet beheersbare situaties ontstaan.

Door gemeente Lansingerland te onderhoud sportvelden:

- 8 kunstgras hockeyvelden;
- 9 natuurgras voetbalvelden;
- 13 kunstgras voetbalvelden;
- 3 kunstgras korfbalvelden;
- 1 verharde handbalvelden (asfalt);
- 2 kunstgras tennis/voetbalveld;
- 10 tennisbanen gravel;
- 10 tennisbanen kunstgras (smashcourt);
- 1 honkbal en 1 softbalveld;
- 1 atletiekveld en 10 jeu de boules banen.

2.1 Sportpark Het Hoge Land te Berkel en Rodenrijs

Dit sportpark is ontwikkeld vanaf 2003/2004, afbeelding 1 geeft een overzicht van het park, tabel 2 geeft een overzicht van de velden weer. Op het sportpark zijn de volgende verenigingen gevestigd:

- TOGB (voetbal, handbal en tennis)
- CVV Berkel (voetbal)
- Hockeyvereniging Berkel en Rodenrijs (HBR)
- ATV Berkenrode (tennis)

AFBEELDING 1: LUCHTFOTO EN VELDDNUMMERING SPORTPARK HET HOGE LAND (2024)

Overzicht van de velden op sportpark Het Hoge Land

Veld	Soort	Vervangen/ renovatie	Status
TOGB veld 1 voetbal	Kunstgras TPE	2030	Voldoende
TOGB veld 2 voetbal	Gras We-TRA	2033	Goed
TOGB veld 3 voetbal	Kunstgras TPE	2035	Goed
TOGB veld 4 voetbal	Kunstgras TPE	2032	Goed
TOGB veld 5 voetbal	Kunstgras TPE	2030	Voldoende
TOGB veld tennis/voetbal	Kunstgras	2028	Goed
TOGB veld handbal	Asfalt	2033	Goed
CVV veld 1 voetbal	Kunstgras TPE	2035	Goed
CVV veld 2 voetbal	Gras wedstrijdveld	2032	Goed
CVV veld 3 voetbal	Kunstgras SBR	2026	Goed
CVV veld 4 voetbal	Gras WE-TRA	2033	Goed
CVV veld 5 voetbal	Kunstgras TPE	2031	Voldoende
CVV veld 6 voetbal	Gras wedstrijdveld	2027	Matig
HBR veld 1 hockey	Kunstgras volwater	2026	Matig
HBR veld 2 hockey	Kunstgras volwater	2032	Voldoende
HBR veld 3 hockey	Kunstgras zand	2038	Goed
HBR veld 4 hockey	Kunstgras volwater	2035	Goed
HBR veld 5 hockey	Kunstgras zand	2034	Goed
HBR veld 6 hockey	Kunstgras zand	2037	Goed
ATV baan 1 t/m 10 tennis	Gravel	2036	Goed
ATV minitennisbanen	Mateco / beton	2036	Goed

TABEL 2: OVERZICHT VELDEN SPORTPARK HET HOGE LAND

2.2 Sportpark De Sporthoek te Bergschenhoek

Dit sportpark is aangelegd in 2000. Afbeelding 2 geeft een overzicht van het park, en tabel 3 toont een overzicht van de velden. Op het sportpark zijn de onderstaande verenigingen gevestigd:

- BVCB (voetbal)
- Honk- en Softbalvereniging The Orioles
- LTC Triomf (tennis)

AFBEELDING 2: LUCHTFOTO EN VELDDNUMMERING SPORTPARK DE SPORThOEK (2024)

Veld	Soort	Vervangen/ renovatie	Status
BVCB veld 1 voetbal	Gras wedstrijdveld	2037	Goed
BVCB veld 2 voetbal	Kunstgras TPE	2030	Voldoende
BVCB veld 3 voetbal	Kunstgras TPE	2030	Voldoende
BVCB veld 4 voetbal	Kunstgras TPE	2031	Voldoende
BVCB veld 5 voetbal	Kunstgras TPE	2031	Voldoende
BVCB veld 6 voetbal	Gras WeTra veld	2036	Goed
Orioles honkbalveld	Gras en gravel	2033	Goed
Orioles softbalveld	Gras en gravel	2033	Goed
Triomf baan 1 t/m 10 tennis	Kunstgras Tennisrood	2027	Matig
Triomf minitennisbanen 1 en 2	Kunstgras Tennisrood	2027	Matig

TABEL 3: OVERZICHT VELDEN SPORTPARK DE SPORThOEK

2.3 Sportpark Merenveld te Bleiswijk

Dit sportpark is aangelegd in de jaren '70/'80. Afbeelding 3 geeft een overzicht van het park, en tabel 4 toont een overzicht van de velden. Op het sportpark zijn de volgende verenigingen gevestigd:

- S.V. Soccer Boys (voetbal);
- Korfbalvereniging Weidevogels;
- Hockey Vereniging Bleiswijk (HVB) (kunstveld 1 in eigen beheer, deze is niet opgenomen in het beheerplan);
- Trim- en Atletiekvereniging de Kieviten;
- Lawn Tennisvereniging Bleiswijk (LTVB, heeft de sportvelden in eigen beheer);
- Jeu de Boules Club Bleiswijk.

AFBEELDING 3: LUCHTFOTO EN VELDDNUMMERING SPORTPARK MERENVELD (2024)

Veld	Soort	Vervangen/ renovatie	Status
Sv Soccerboys veld 1 voetbal	Gras wedstrijdveld	2036	Goed
Sv Soccerboys veld 2 voetbal	Kunstgras TPE	2030	Voldoende
Sv Soccerboys veld 3 voetbal	Gras wedstrijdveld	2033	Goed
Sv Soccerboys veld 4 voetbal	Gras wedstrijdveld	2033	Goed
Sv Soccerboys veld 5 voetbal	Kunstgras TPE	2026	Matig
Sv Soccerboys veld 6 voetbal	Kunstgras TPE	2026	Matig
HVB veld 1 hockey	Kunstgras vol-water	2027	Matig
HVB veld 2 hockey	Kunstgras semi-water	2038	Goed
Weidevogels 1 t/m 3, korfbal	Kunstgras zand	2037	Goed
Kieviten Atletiek	Natuurgr + tech. nummers	2033	Voldoende
Jeu de Boules Bleiswijk	Halfverharding	2029	Voldoende

TABEL 4: OVERZICHT VELDEN SPORTPARK MERENVELD

3 Dagelijks Onderhoudsplan (DOP)

Het onderhoud op de sportparken is onder te verdelen in het dagelijks onderhoud en het uitvoeren van vervangingen en renovaties. Het dagelijks onderhoud is omschreven in het Dagelijks Onderhoudsplan (DOP). De renovaties zijn omschreven in het Meerjaren investeringsplan (MIP).

3.1 Uitgangspunten (DOP)

Door het uitvoeren van het dagelijks beheer en onderhoud, worden de sportaccommodaties in stand gehouden om veilig binnen de sporttechnische normen te kunnen worden gebruikt. Belangrijkste uitgangspunten DOP:

De gemeente Lansingerland is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van:

- De sportvelden (raamovereenkomst met aannemer).
- De groenvoorzieningen op de sportterreinen. De kosten voor het onderhouden van de groenvoorzieningen, zijn opgenomen in dit beheerplan.
- Het volgens de zorgplicht onderhouden van de sportvelden en voorkomen van verspreiding van infill-materiaal (op basis van polymeren) van de kunstgrasvelden, zie paragraaf 3.2.
- Het chemievrij bestrijden van onkruiden op de sportvelden, zie paragraaf 3.2.
- Onderhoud aan hekwerken en ballenvangers.
- Onderhoud van in beheer zijnde sportveld lichtinstallaties. Onderhoudscontract bij gespecialiseerde partij.
- Onderhoud verhardingen zonder chemische bestrijdingsmiddelen.
- Onderhoud van beregeningsinstallaties.
- Speelschade herstel
- Het beheer van de watergangen die zich volledig bevinden binnen de grenzen van het sportpark, vallen wel binnen het beheer van de sportvelden. Dit is alleen het geval op sportpark Het Hoge Land.

Niet opgenomen in het beheerplan betreft:

- Onderhoud en beheer van de bomen.
- De parkeerterreinen die vallen buiten de sportparken. Deze parkeerplaatsen zijn openbaar en in beheer van een andere afdeling van de gemeente Lansingerland.
- Het beheer van openbare verlichting op en rondom de sportparken is niet meegenomen in het beheerplan. De openbare verlichting valt onder het beheer van een andere afdeling van de gemeente Lansingerland.

De verenigingen zijn verantwoordelijk voor:

- Eenvoudig handwerk zoals zwerfafval verwijderen en het onderhouden van in eigen beheer zijnde inrichtingsmaterialen.
- Onderhoud aan reclame uitingen zoals borden, scoreborden, vlaggen, etc.
- Clubgebouwen, speeltoestellen, bloembakken, containers, opslagruimten, vlaggenmasten en afvalbakken die in eigendom zijn van de verenigingen. De speeltoestellen dienen te voldoen aan het attractiebesluit en dienen dus jaarlijks gekeurd te worden. Het keuringsrapport dient te worden overlegd aan de gemeente Lansingerland.

In 2025 is bepaald dat voor de sportvoorzieningen het onderhoudsniveau voldoende moet zijn en voor de overige voorzieningen op de sportparken kwaliteitsniveau B wordt gehandhaafd, gelijk aan het kwaliteitsniveau in de openbare ruimte van de gemeente Lansingerland.

3.1.1 Algemeen

Om de kwaliteit van de sportvelden op peil te houden, is voortdurend onderhoud noodzakelijk. De mate van onderhoud is afhankelijk van de kwaliteit, type en het gebruik van een veld. Om inzicht te krijgen in het onderhoud is hieronder de doelstelling van het onderhoud van de verschillende soorten velden beschreven. In bijlage V “Algemene informatie beheer en onderhoud sportterreinen” wordt gedetailleerd ingegaan op het onderhoud.

3.1.2 Wedstrijdvelden (gras)

Onder wedstrijdvelden verstaan we die grasvelden die voornamelijk voor wedstrijden gebruikt worden. Het onderhoud van wedstrijdvelden heeft als doel het sportveld vlak te houden en te zorgen voor een goede grasbezetting. De KNVB vereist bijvoorbeeld 60% grasbezetting op grasvoetbalvelden, ook aan het einde van het seizoen. Het veld moet veilig zijn voor de sporters en voldoen aan de sporttechnische eigenschappen die worden gesteld.

3.1.3 Wedstrijd Trainingsvelden (gras)

Onder Wedstrijd Trainingsvelden verstaan we die grasvelden die zowel voor wedstrijden als voor trainingen gebruikt worden. Net als bij wedstrijdvelden heeft het onderhoud als doel het sportveld vlak te houden en te zorgen voor een goede grasbezetting. Doordat de velden intensiever gebruikt worden zal de grasbezetting met name aan het einde van het seizoen minder zijn dan op wedstrijdvelden. Het is dan extra belangrijk om de velden vlak en stabiel te houden.

3.1.4 Kunstgrasvelden

De kunstgras voetbalvelden van de gemeente Lansingerland hebben allemaal hetzelfde type infill:

Thermoplastisch elastomeer (TPE) dit is een synthetisch rubber op basis van polymeren.

Deze TPE zorgt ervoor dat de voetbalvelden voldoen aan de sporttechnische normen.

In paragraaf 3.2 wordt nader ingegaan op de mogelijkheden voor kunstgras voetbalvelden.

Voor de kunstgras hockeyvelden zijn 4 soorten kunstgras mogelijk:

- Volwater > kunstgras wat voor gebruik berekend moet worden om sporttechnische eigenschappen te halen. Relatief duur.
- Semi-water > kunstgras met dichte vezel bezetting en minimaal hoeveelheid zand, dergelijk velden worden door het benodigde intensieve onderhoud niet meer toegepast.
- Zand > Kunstgras met zand vulling voor standaard gebruik. Relatief goedkoop.
- Dry hockey > Nieuwste generatie kunstgras streeft de eigenschappen van een volwater veld na maar dan zonder beregening/water. De ontwikkeling is vrij nieuw en de ervaringen zijn sterk wisselend.

De gemeente Lansingerland hanteert als beleid dat maximaal 50 % van de kunstgras hockeyvelden volwater velden betreft.

Het beheer en onderhoud van de kunstgrasvelden richt zich, naast het schoonhouden van de toplaag, op het in stand houden van de sporttechnische eigenschappen. Een kunstgrasveld wordt regelmatig gekeurd waarbij onderzoek wordt gedaan naar de vereiste sporttechnische normen: vlakheid, stabiliteit, schokabsorberend vermogen, veerkracht en balstuitgedrag. De eisen zijn vastgelegd in normen opgesteld door de sportkoepel NOC*NSF en de aangesloten sportbonden. Afhankelijk van de resultaten wordt het dagelijks onderhoud hierop aangepast of worden extra werkzaamheden uitgevoerd.

3.1.5 Halfverhardingen

Met name op de honk- en softbalvelden in de gemeente Lansingerland komen halfverhardingen met een BaroTop toplaag voor. Ook de kogelstootbak op het atletiekveld zijn van dezelfde opbouw. Het onderhoud van de jeu-de-boulesbanen is vergelijkbaar met het onderhoud van de halfverhardingen op de honk- en softbalvelden. Onderhoud van BaroTop is wat intensiever dan bij de jeu-de-boulesbanen. Hierbij dient regelmatig gespreoid te worden voor de stabiliteit.

Het onderhoud is erop gericht de toplaag schoon, stabiel en egaal te houden.

Schoonhouden kan met een bladhark of bladblazer. Egaal en stabiel houden door regelmatig slepen of bezemen (handmatig) in combinatie met nat houden door beregenen.

Als het materiaal droog is, wordt het instabiel en ontstaan er door betreding makkelijk gaten die moeilijk te herstellen zijn. Ook zal het toplaagmateriaal hierdoor ontmengen, waardoor het niet meer stabiel te krijgen is.

Rond de thuisplaat, de werpplaat en de honken is er speciale aandacht nodig om de vlakteligging te handhaven. Breng het weggespeelde materiaal terug in de ontstane gaten en vul deze eventueel aan met nieuw materiaal. Vastdrukken door handmatig stampen.

3.1.6 Verharde velden

Op het sportpark Het Hoge Land in Berkel en Rodenrijs is een asfalt handbalveld aanwezig. Het onderhoud bestaat voornamelijk uit het schoonhouden van het speeloppervlak. Los materiaal kan worden verwijderd met een bezem of bladblazer. Vastgekoekt materiaal als bijvoorbeeld kauwgom zoveel mogelijk handmatig verwijderen met een spatel. Periodiek de overgangen naar de elementenverharding schoonhouden van onkruiden door handmatig verwijderen of eventueel bestrijden met bestrijdingsmiddel. Ook algen en mossen moeten bestreden worden. Eenmaal per jaar schoonmaken van het oppervlak met een hogedrukspuit. De belijning moet meestal eens per vijf jaar opnieuw worden aangebracht.

3.1.7 Tennisbanen

In Lansingerland komen per tennisvereniging andere toplagen voor met ieder zijn eigen wijze van onderhoud. De tennisverenigingen onderhouden de banen veelal zelf. Onderstaand een korte omschrijving van ieder type tennisbaan.

Sportpark Het Hoge Land, ATV Berkenrode

De toplaag van deze banen bestaat uit het zgn. Prestige Gravel (gravel onder afschot). Het onderhoud van deze banen is vergelijkbaar met het onderhoud van de halfverhardingen bij Honk- en softbal. Wanneer het dagelijks onderhoud aan de banen op de juiste wijze wordt uitgevoerd is het niet nodig jaarlijks grootonderhoud uit te voeren. Geadviseerd wordt om er rekening mee te houden dat er eens per vijf jaar extra onderhoud aan de toplaag moet worden uitgevoerd waarbij een gedeelte van het toplaagmateriaal wordt vervangen en de banen weer opnieuw onder profiel worden gelegd. Doordat de banen onder afschot liggen en een groot gedeelte van de afwatering gebeurt middels goten aan de zijkanten kunnen deze banen langer bespeeld worden dan traditionele gravelbanen.

Sportpark De Sporthoek, L.T.C. Triomf

De toplaag van de banen van LTC Triomf op sportpark De Sporthoek is het zgn. tennisrood met merknaam TennisPro Vision. De materialen zijn vergelijkbaar en het betreft een roodbruine (gravelkleurige) stabilisatie-, kunstgrasmat van ca. 12 mm hoog die wordt ingevuld met fijn, rood keramisch (onder hoge temperatuur ingebrand) ééntoppig zand met een gradatie van 0,3-0,8 mm. Deze toplaag ligt op een onderbouw van een gedraineerd zandpakket en een sporttechnische lavalaaag. De witte belijning is aangebracht in de stabilisatiemat.

Het onderhoud is te vergelijken met een zandingestrooide kunstgrasmat. Het dagelijks onderhoud is erop gericht dat de toplaag schoon en egaal blijft. Dus verwijderen van vuil eventueel met een bladblazer, borstelen van de toplaag met handborstel, schoonhouden van de lijnen (zichtbaar maken) en waar nodig plaatselijk aanvullen met het infill-materiaal.

4 Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)

Een Meerjaren InvesteringsPlan (MIP) geeft inzicht in de benodigde kosten voor het renoveren van de sportvelden en alle omliggende inrichtingselementen. Aan de hand van de vastgestelde kwaliteit tijdens de inventarisatie/nulmeting is per element een vervangings- of renovatiemoment vastgesteld. Aan alle elementen zijn renovatie- of vervangingsbedragen gekoppeld. Deze zijn verwerkt in de MIP.

Ook een MIP dient jaarlijks geactualiseerd te worden. Wijzigingen in beleid, gebruik en mogelijk beschikbare budgetten kunnen van invloed zijn op de ingeschatte renovatie- of vervangingsjaren.

De frequentie van gebruik van de sportvelden is hierbij een belangrijke factor. Frequenter gebruik (door bijvoorbeeld groei van een vereniging) van een sportveld kan leiden tot vervroegde renovatie of vervanging van het veld of tot vervanging/renovatie van de inrichtingselementen. Beheer en onderhoud van de sportvelden is van invloed op de levensduur. Goed beheer zorgt voor het behalen van de levensduur. Bezuinigingen op het beheer leidt tot vervroegde afschrijving.

Voor hockey en voetbalvelden geldt dat deze in opdracht of op verzoek van de KNHB en de KNVB gekeurd worden. Tijdens deze keuringen worden de sporttechnische eigenschappen gemeten en getoetst aan de gebruiksnorm. Uit deze keuringen kan blijken dat een veld of een gedeelte daarvan niet meer aan de norm voldoet. Dit kan ervoor zorgen dat een gedeelte of wellicht gehele velden één of meerder jaren eerder dienen te worden gerenoveerd.

In onderstaande paragrafen wordt onderscheid gemaakt tussen de renovatie van de sportvelden en de renovatie van de overige inrichting op de sportparken.

4.1 Renovatie van sportvelden

Wanneer de toplaag aan het einde van de levensduur komt en door het uitvoeren van dagelijks beheer de kwaliteit van de sportvelden niet kan worden gehandhaafd moet het veld worden gerenoveerd.

Een renovatie is het geijkte moment om ook de kwaliteit van de veldinrichting als hekwerken, verhardingen, doelen, verlichting e.d. te verbeteren. Daarom zijn in dit beheerplan de financiële afschrijving van velden en de inrichting op elkaar afgestemd.

Bij renovaties wordt onderscheid gemaakt tussen een topplaagrenovatie en een totale renovatie. Bij een topplaagrenovatie wordt alleen de top laag vervangen. Bij een totale renovatie wordt de totale constructie van het veld, indien nodig tot en met de drainage, vervangen c.q. opnieuw opgebouwd. Dit geldt zowel voor natuurgrasvelden, WeTravelvelden, halfverhardingen (bijv. honk- en softbal), verhardingen (bijv. handbalveld) als kunstgrasvelden voor elke type sport. Hieronder worden per veldtype en per type renovatie de details behandeld.

Renovatie van een natuurgrasveld

Om tot een geslaagde renovatie te komen, is het van belang om aan de hand van een veldinventarisatie en een bodemonderzoek (inclusief laboratoriumonderzoek naar de granulair en chemische samenstelling van de grond) een goede inschatting te maken van de uit te voeren werkzaamheden.

Totale renovatie: dit type renovatie betreft het verbeteren van het totale profiel van het grassportveld tot en met de grondwaterspiegel (eventuele drainage). Gelet op de aanwezige ervaring met natuurgras renovaties moeten de volgende activiteiten minimaal plaatsvinden:

1. Draineren naar behoefte.
2. Frezen van de oude grasmant.
3. Breken van storende lagen in het profiel door verschraling en/of diverse grondbewerkingen.
4. Het verbeteren van de top laag door verschraling en bemesting incl. de nodige grondbewerkingen.
5. Egaliseren van de top laag, zo nodig ook de onderlagen.
6. Inzaaien en het bemesten van de grasmant.
7. Nazorg en uitzetten van het speelveld e.d.
8. Vervangen van de inrichtingsmaterialen.
9. Verbeteren of vervangen van elementen als beplanting, verhardingen, hekwerken en inrichting in de directe omgeving van het veld.

Toplaagrenovatie: dit type renovatie spitst zich toe op alleen het verbeteren van de top laag. De top laag, ook wel de leef laag genoemd, is de laag waar de grasplant zich in wortelt, voeding, vocht en zuurstof moet vinden om zo lang mogelijk in stand te kunnen blijven. Deze laag dient voldoende afwaterend te zijn om ervoor te zorgen dat de grasvelden snel opdrogen en bespeelbaar zijn na intensieve neerslag. Daarnaast dient de top laag voldoende stabiel te zijn, waardoor het speelloppervlak egaal blijft.

Gelet op de aanwezige ervaring met natuurgras renovaties moeten de volgende activiteiten minimaal plaatsvinden:

1. Frezen van de oude grasmant.
2. Verbeteren van de top laag door verschraling en bemesting, incl. de nodige grondbewerkingen.
3. Egaliseren van de top laag.
4. Inzaaien en het bemesten van de grasmant.
5. Nazorg en uitzetten van het speelveld e.d.
6. Verbeteren of vervangen van de inrichtingsmaterialen.
7. Eventueel snoeien van de beplanting rond het veld.

Om tot een goede ontwikkeling van de grasmat te komen, dient bij een renovatie rekening te worden gehouden met een rustperiode van minimaal 16 tot 18 weken. Deze periode bestaat uit 2 weken uitvoeringsperiode (mits werkbare weer- en terreinomstandigheden) en 14 tot 16 weken herstelperiode. Het allerbeste is het om het veld een jaar over te laten liggen zonder bespeling, maar dat is in de huidige tijd, planning technisch bijna niet meer haalbaar.

Daarna is het aan te bevelen tot en met de winterstop het veld alleen te bespelen met jeugdteams. Vervolgens kan men vanaf maart starten met senioren. Dit is puur bedoeld om een stevige graszode te laten ontwikkelen.

Renovatie van een kunstgrasveld

Om tot een geslaagde renovatie te komen, is het van belang om aan de hand van een veldinventarisatie en een constructie onderzoek een goede inschatting te maken van de uit te voeren werkzaamheden.

Bij een totale renovatie van kunstgrasvelden worden naast de kunstgrasmat ook het drainagesysteem en de sporttechnische laag vernieuwd. Ook hekwerken en verhardingen worden bij totale renovatie meestal vervangen.

Een toplaagrenovatie bestaat uit het vervangen van de kunstgrasmat met het infill-materiaal en het drukverdelend doek direct onder de kunstgrasmat. Bij toepassing van een zgn. shockpad kan deze vaak wel worden hergebruikt. Bij de toplaagrenovatie dient rekening te worden gehouden met het stellen van de opsluiting rond het veld en het herbestraten van de verharding. Ook worden de hekwerken nagelopen en indien nodig hersteld of vervangen. Spelmateriaal als doelen en hoekvlaggen dienen eveneens te worden vervangen.

Renovatie van halfverhardingen

Halfverhardingen worden gerenoveerd als de toplaag versleten is, of wanneer de toplaag om een andere reden niet meer aan de sporttechnische eigenschappen wordt voldaan. Door bespeling en invloeden van buitenaf slijt een toplaag als BaroTop. Door de slijtage is het materiaal zo fijn geworden dat het glad wordt en nauwelijks water doorlaat. Dat is het moment dat de toplaag moet worden vervangen. Het materiaal wordt afgeschraapt, afgevoerd, de onderlagen worden geëgaliseerd, eventueel aangevuld en de nieuwe toplaag kan worden aangebracht.

Renovatie van verhardingen

Een handbalveld zoals aanwezig op sportpark Het Hoge Land, is gemaakt van een asfalt toplaag. Asfalt is een zand-grint mengsel met een bindmiddel, de zgn. bitumen. Door intensief gebruik en door vervluchtigen van het bindmiddel wordt de toplaag op den duur 'schraal'. Steentjes uit het asfalt komen dan los en kunnen gevaarlijk worden voor de sporters. Op dat moment is de asfaltlaag aan vervanging toe.

Afhankelijk van de vlakteligging kan de toplaag worden verwijderd d.m.v. uitbreken of asfalt frezen en kan een nieuwe toplaag worden aangebracht. Als het veld niet meer onder het juiste profiel ligt, zal het nodig zijn de onderbouwconstructie opnieuw te profileren en de opsluiting of lijngoten opnieuw te stellen. Daarna kunnen er nieuwe asfaltlagen worden aangebracht.

Renovatie van een tennisbaan

Over het algemeen is renovatie van tennisbanen noodzakelijk als de toplaag versleten is, waardoor deze te dun, te glad en/of onvoldoende waterdoorlatend is. Ook als de vlakteligging niet meer aan de eisen voldoet, is renovatie gewenst.

De toplaag van een tennisbaan bestaat uit gravel, een ander product als halfverharding of een stabilisatiemat (kunstgras) met invulling van kwartszand en/of gravel. Renovatie is vergelijkbaar met zandkunstgrasvelden en halfverhardingen zoals hiervoor omschreven. De meeste constructies worden gebouwd op een gedraineerde zandonderbouw met een lava (0-16) sporttechnische laag.

4.2 Vervanging van inrichtingselementen

Beregening

Beregening natuurgrasvelden: op de huidige sportparken zijn automatische beregeningsinstallaties aanwezig. Voor beregening zijn veel soorten sproeiers en leidingen verkrijgbaar. Het is, i.v.m. de levensduur en het minder storingsgevoelig zijn, aan te bevelen beregeningsproeiers van hoge kwaliteit (RVS-behuizing) te nemen en de leidingen in PE uit te voeren. De aanwezige beregening op de natuurgrasvelden is op afstand regelbaar (via internet op smartphone, tablet of een pc). Controle van het systeem in het veld blijft daarbij onontbeerlijk.

Beregening kunstgrasvelden: voor watervelden en semi-watervelden t.b.v. de hockey is een beregeningsinstallatie noodzakelijk. Het hockeyspel wordt door het vooraf nat maken van de kunstgrasmat technisch sneller en beter. Het beregeningswater voor deze velden dient schoon te zijn om vervuiling en algenvorming op het veld tegen te gaan.

Verhardingen

Verhardingen zijn te onderscheiden in publieksverharding en verhardingen ten behoeve van onderhoud en/of bevoorrading van het sportpark. Naar en rond m.n. hoofdvelden en langs en bij trainingsvelden is het gewenst verharding te hebben ten behoeve van toeschouwers en de bereikbaarheid van de velden voor de spelers. Bij kunstgrasvelden wordt in verband met voorkomen van vervuiling van het kunstgrasveld verharding aangebracht.

Ten behoeve van onderhoud en bereikbaarheid van club- en kleedgebouwen en voor bevoorrading van de sportparken dient er verharding aanwezig te zijn. Deze verharding zal vaak een zwaardere constructiefundering moeten hebben om de vlakheid voldoende te kunnen garanderen.

Vervangen van verhardingen rondom sportvelden wordt gelijktijdig met een renovatie meegenomen. Overige verhardingen op het sportpark worden gerenoveerd zodra ze niet meer voldoen aan de gestelde kwaliteit.

Hekwerken

Hekwerken zijn te onderscheiden in terreinafrastering en veldafastering. De naamaanduiding geeft duidelijk het doel van het hekwerk weer. Terreinafrastering zijn hekwerken die het sportpark afsluiten van de openbare ruimte. Veldafastering heeft meer een doel ten behoeve van de sport. Ballenvangers moeten (hoge) ballen tegenhouden. Speelveldafastering heeft ditzelfde doel, maar dient ook om publiek te scheiden van het sportveld.

Vervangen of renoveren van hekwerken rondom sportvelden wordt gelijktijdig met een renovatie meegenomen. Overige hekwerken op het sportpark worden gerenoveerd of vervangen zodra ze niet meer voldoen aan de gestelde kwaliteit.

Veldverlichting

Voor lichtmasten kan een afschrijvingstermijn worden gehanteerd van minimaal 30 jaar. Het advies is om van alle lichtmasten eens in de vijf jaar een stabiliteitsmeting uit te voeren en middels een sterkte berekening de kwaliteit van de lichtmasten te laten meten. D.m.v. deze metingen kan de kwaliteit en levensduur van de masten bepaald worden en kan de veiligheid worden gewaarborgd. In 2019/2020 zijn alle lichtmasten voor het laatst gekeurd. In 2020 zijn door de gemeente alle armaturen vervangen door LED-armaturen. Voor de LED-armaturen is in dit beheerplan uitgegaan van een levensduur van 15 jaar.

Beplanting

De kwaliteit van de beplanting op de sportparken is voldoende tot goed. Het is aan te bevelen in de komende jaren een aantal beplantingsvakken en hagen te corrigeren om goed beheer van de beplanting te kunnen uitvoeren. Bij nieuwe aanplant rond sportvelden dient rekening gehouden te worden met het type veldconstructie. Als voorbeeld: rond kunstgrasvelden is het niet wenselijk hoge bomen 'voor de wind' te hebben staan, want door het bladafval en dode takken kunnen de velden sterk vervuilen.

Bij goed onderhoud van de beplanting zal er van vervanging (afhankelijk van de soort) niet snel sprake zijn. Het verdient echter aanbeveling toch rekening te houden met tijdige verjonging van beplanting. De beplanting op de sportparken binnen de terreinafrastering is opgenomen in dit beheerplan.

Watergangen

De watergangen dienen goed schoon te worden gehouden om de doorstroming van water te kunnen garanderen. De watergangen worden uitgemaaid. De watergangen moeten ook op diepte worden gehouden en dienen eens in de 5 tot 8 jaar uitgebaggerd te worden.

De meeste watergangen rondom de sportparken zijn in het beheer van een andere afdeling van de gemeente Lansingerland of van het Hoogheemraadschap. Alleen op sportpark Het Hoge Land zijn een aantal watergangen binnen het sportpark aanwezig. Deze watergangen zijn wel opgenomen in het beheerplan. M.b.t. het onderhoud van de watergangen rondom de sportparken dient er structureel overleg te zijn over het beheer van de watergangen tussen de beheerder van de sportparken en de beheerder van de watergangen.

5 Duurzaam investeren en onderhoud

Het visie document “Lansingerland Duurzaam”, dat is vastgesteld, wordt nagestreefd voor de sportparken. Onderstaande quotes uit dit document zijn aanleiding om ook voor de sportparken een slag te slaan.

Verbeter de wereld, begin bij jezelf. Dat geldt ook voor Lansingerland. Want ook wij voelen ons verantwoordelijk voor de toekomst van onze planeet. Daar spannen we ons voor in. Wij stimuleren innovaties die duurzaamheid bevorderen.

Onze gemeente is in 2050 CO2-neutraal. Wij gaan aan de slag met het verduurzamen van onze eigen gebouwen en accommodaties.

Wij geven het goede voorbeeld en kiezen voor duurzaam waar het kan. Dat doen we bij onze gemeentelijke gebouwen en accommodaties.

5.1 Natuurgras vs. kunstgras

Natuurgrasvelden hebben eigenschappen waardoor ze een belangrijke bijdragen leveren in het kader van klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzaamheid. Natuurgrasvelden houden water langer vast, leveren een belangrijke bijdrage in het welzijn van mensen en dempen de temperatuur.

Dat vaak toch gekozen wordt voor kunstgrasvelden heeft te maken met de afweging tussen beschikbare capaciteit en de beperkte beschikbare ruimte op de sportparken. Vanaf 2000 is het aantal natuurgrasvelden in onze gemeente sterk afgenomen. Momenteel bestaat ongeveer 75% van het aantal sportvelden uit kunstgras. Van belang is om in de afweging tussen natuurgras en kunstgras naast te kijken naar de benodigde capaciteit ook rekening te houden met bovenstaande eigenschappen van natuurgrasvelden.

De kwaliteit van de grasvelden wordt jaar op jaar verbeterd door effectiever onderhoud, betere grassoorten en kwalitatief hoogwaardige bemesting. Daarnaast zijn er meerdere opties om de bespelingsgraad van grasvelden te verhogen, te denken valt aan:

- Grassmaster > Schrale constructie opbouw met kunststofvezels in de toplaag
- Gras2Play > Graszoden met vrijwel alleen het sterke grassoort Veldbeemd

Afhankelijk van de constructie van een natuurgrasveld kunnen hierop minder betredingsuren worden gespeeld i.v.m. een kunstgrasveld.

Ter indicatie kunnen de in tabel 5 weergegeven bespelingscapaciteit per veld worden aangehouden.

Bespelingscapaciteit type voetbalveld		
Type	Bespelingsuren	Toelichting
Wedstrijd natuurgrasveld	350	Standaard verschraalde bodem
Trainingsveld WE-TRA	600	Met zand fundering
Grass2PLay	700-800	Zode van 100 % Veldbeemd
Grassmaster hybride	700-800	Zandfundering met kunststofvezels
Kunstgras	1200	

TABEL 5 : OVERZICHT BESPELINGSCAPACITEIT PER TYPE VOETBALVELD

De gemeente Lansingerland kiest bij vervanging of renovatie van voetbalvelden voor **gras** tenzij hier zwaarwegende argumenten voor zijn en kunnen worden onderbouwd.

5.2 Infill kunstgras voetbalvelden

In een standaard kunstgras voetbalveld is (performance) infill-materiaal aanwezig. Het doel van dit infill-materiaal is het verstevigen van de constructie en het geven van de sporttechnische waarden aan het veld zoals balstuit en schokabsorptie.

De eerste kunstgras voetbalvelden die werden toegepast in Nederland waren zandingestrooide velden met korte vezels, zeer harde en "huid-onvriendelijke" velden. Later is overgestapt op andere infill-materialen zoals gemalen autobanden (SBR) en synthetische rubber zoals TPE en EPDM.

Echter komt hier, op basis van het voorkomen van microplastics vervuiling, een definitieve restrictie op. Op 25 september 2023 heeft de Europese Commissie besloten om de verkoop van infill-materialen op basis van polymeren kleiner dan 5 mm, voor sportvelden per 1 oktober 2031 te verbieden. Dat betekent niet dat het materiaal niet aanwezig mag zijn op de velden maar de verkoop zal na 2031 worden verboden.

De kunstgrasvelden binnen de gemeente Lansingerland zijn voor 90% voorzien van of TPE. De laatste velden met SBR infill zijn: CVV veld 3 en velden 5 en 6 van sv Soccerboys.

Gelet op het verkoopverbod van SBR en TPE heeft de gemeente Lansingerland besloten af te stappen van dit type infill. Bij renovatie of vervanging van kunstgras voetbalvelden zal vanaf 2026 gekozen worden voor onderstaande type infill:

- Natuurlijke infill van kurk of een mengsel hiervan (olijfpit/kokos) of maiskern.
- Minerale infill waarbij een hoge vezelbezetting wordt gecombineerd met zand.
- Non infill, dit type is nu nog niet goedgekeurd en in ontwikkeling.

In het beheerplan is rekening gehouden met het huidige standaard onderhoud. Desondanks is het van belang rekening te houden met ontwikkelingen in het dagelijks beheer en onderhoud van sportvelden en de wet- en regelgeving. In onderstaande paragrafen worden twee onderwerpen aangehaald.

5.3 Preventie en bestrijding van onkruiden, ziekten en plagen

Het primaire doel van sportgrasbeheer is het realiseren van structureel goede en veilig bespeelbare velden. Dat vereist zorgvuldige aanleg en goed onderhoud. Een blijvende zorg hierbij is de beheersing van onkruiden, ziekten en plagen die de speelkwaliteit ondermijnen. In het verleden werden deze problemen veelal ‘opgelost’ met herbiciden, fungiciden of insecticiden. Hoewel het gebruik hiervan buiten de landbouw is verboden, gelden onder andere voor sportvelden en golfbanen tijdelijk nog enkele uitzonderingen.

Onderstaand een citaat uit de rapportage “ Handleiding Geïntegreerd Sportgrasbeheer ”:

Sportveldbeheerders, die als laatste redmiddel (mogelijk) gewasbeschermingsmiddelen gebruiken, zijn wettelijk verplicht om Geïntegreerde Gewasbescherming (IPM – Integrated Pest Management) toe te passen. Deze verplichting is vastgelegd in Europese verordeningen en richtlijnen en uitgewerkt in de Nederlandse wet- en regelgeving.

Doel van IPM is het gebruik en de afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen zoveel mogelijk te beperken en de impact op mens, dier en milieu zo gering mogelijk te houden. De focus ligt op preventie, biologische en mechanische bestrijding. IPM is op sportvelden en golfbanen relatief complex door de aard, intensiteit en het jaarrond gebruik van de velden. Daarnaast vereist het beheer goede communicatie met diverse stakeholders, zoals verenigingsbestuurders, spelers, aannemers en politiek.

Vanwege deze brede focus spreken we in de sportgrassector daarom ook wel van Geïntegreerd Sportgrasbeheer (ITM - Integrated Turfgrass Management).

Basis voor de ITM betreft:

- Kwalitatief goede velden met gezonde graszode voorkomt onkruiden, ziekten en plagen.
- Door goede monitoring en sturing van het onderhoud wordt de kwaliteit van de sportvelden op een hoog niveau gehouden.

Op basis van de ervaringen van B.A.S. met het werken zonder chemische bestrijdingsmiddelen moet er rekening gehouden worden met ongeveer 10% extra kosten voor het onderhoud. Deze kosten zijn opgenomen in het beheerplan.

Bronnen: Handleiding Geïntegreerd Sportgrasbeheer maart 2026

5.4 Zorgplicht kunstgrasvelden

Gemeente Lansingerland vindt de aandacht voor het milieu bij de aanleg, renovatie en het onderhoud van sportvelden van wezenlijk belang. Dat geldt ook voor kunstgrasvelden. Daarbij heeft gemeente Lansingerland ook een (wettelijke) zorgplicht om de bodem en watergangen schoon te houden.

Een speciale werkgroep binnen de BSNC –de werkgroep Zorgplicht- stelde een zorgplichtdocument op. De werkgroep Zorgplicht werkte bij de totstandkoming van dit document nauw samen met de BSNC-werkgroep Renovatie Kunstgras.

Het zorgplichtdocument presenteert met dit document één compleet, gedragen stuk voor alle onderdelen van het kunstgrasveld. In het zorgplichtdocument is omschreven welke maatregelen u kunt inzetten om zo netjes mogelijk om te gaan met de gebruikte materialen in het kunstgrassysteem, ook gelet op het hergebruik. Het zorgplichtdocument is te downloaden van de website van de BSNC.

Belangrijkste uitgangspunten van de zorgplicht t.b.v. kunstgrasvelden:

- Voorkomen van verspreiding/vervuiling van de omgeving.
- Uitvoeren van onderhoud gericht op het voorkomen van verspreiding.

Gemeente Lansingerland geeft invulling aan de zorgplicht volgens dit document.

Naast de zorg voor het voorkomen van verspreiding van de SBR-infill wordt ook rekening gehouden met de juiste wijze van opruimen van de bestaande velden met deze infill.

De gemeente Lansingerland afdeling Sport en Welzijn heeft het voornemen om in het kader van duurzaam beheer het gebruik van kunstgrasvelden met SBR-infill op termijn uit te faseren. Hiertoe is een integrale aanpak gewenst op basis van de huidige inzichten met betrekking tot de aanleg, het beheer, gebruik en herstel tijdens en na reconstructie van de betreffende velden op de sportparken.

Hiervoor heeft B.A.S in samenwerking met Stantec een notitie opgesteld welke als bijlage VI aan dit beheerplan is toegevoegd.

5.5 Natuurinclusief en biodiversiteit

Binnen de branche is er steeds meer oog voor verduurzaming van de sportterreinen.

Ook de NOC*NSF wil de sportsector helpen met verduurzamen en is één van de ondertekenaars van de Routekaart Verduurzaming Sport.

Natuurinclusief gaat over het duurzaam ontwerpen en bouwen van de sportomgeving, zodat het waarde toevoegt aan de biodiversiteit, een gezondere leefomgeving en het klimaat.

B.A.S. heeft voor meerdere gemeenten een biodiversiteitsplan opgesteld voor de sportterreinen. Daarbij wordt gekeken naar maairegiem van graslanden, onderhoud van bomen en heesters, natuurvriendelijk oevers etc.

De gemeente Lansingerland heeft de ambitie om aan de route van de NOC*NSF invulling te geven.

6 Financieel

In dit hoofdstuk worden de kosten voor het onderhoud en de investeringen beschreven die nodig zijn voor het in stand houden van de huidige kwaliteit van de sportvelden.

6.1 Kosten onderhoud sportvelden

De kosten voor het onderhoud van de sportvelden, op basis van de in paragraaf 3.1 beschreven uitgangspunten, is per sportpark weergegeven in bijlage III. Hierin zijn ook de frequenties van uit te voeren werkzaamheden omschreven. In deze begrotingen is rekening gehouden met normale marktconforme prijzen.

Het totaal van de ramingen voor het onderhoud op de sportparken voor de komende 5 jaar is in tabel 6 weergegeven. In deze raming is rekening gehouden met kosten voor toezicht en begeleiding. De genoemde bedragen zijn bedragen voor het onderhoud van de sportvelden per jaar en excl. btw.

Overzicht kosten onderhoudsplan (DOP) sportvelden Gemeente Lansingerland, prijzen exclusief btw		
Sportpark	2026	Toelichting
Het Hoge Land	€ 266.000,-	Met huidige sportvelden areaal
De Sporthoek	€ 137.000,-	Met huidige sportvelden areaal
Merenveld	€ 162.000,-	Met huidige sportvelden areaal
Interne begeleiding	€ 76.600,-	
TOTAAL	€ 641.600,-	

TABEL 6: OVERZICHT ONDERHOUDSKOSTEN SPORTVELDEN

Voor de interne begeleiding en aansturing van de werkzaamheden is € 76.600,- noodzakelijk.

Onderstaande de gemiddelde onderhoudskosten per veld, **incl. externe advisering, excl. Btw**. De ramingen zijn als bijlage VII toegevoegd:

- Gras voetbalveld > € 16.500,-
- Kunstgras voetbalveld infill > € 11.000,-
- Kunstgras voetbalveld minerall infill > € 8.500,-
- Kunstgras hockey volwaterveld > € 7.500,-
- Kunstgras hockey/korfbal zandveld > € 10.000,-

6.2 Kosten Meerjaren InvesteringsPlan (MIP)

De frequentie van het gebruik, beheer en onderhoud van een sportveld heeft invloed op de levensduur van het veld, maar zeker ook op de inrichtingselementen (hekwerken, dug-outs, doelen etc.).

In tabel 7 worden de afschrijvingstermijnen weergegeven waar rekening mee is gehouden in het Meerjaren InvesteringsPlan.

Element	Gemiddelde afschrijvings-termijn in jaren		Eenheid
	Kunstgras	Natuurgras	
Natuurgrasvelden:			
<i>Totale renovatie</i>		30	m ²
<i>Toplaagrenovatie</i>		15	m ²
Kunstgras voetbalveld:			
<i>Totale renovatie</i>	30-36		m ²
<i>Toplaag renovatie</i>	10-12		m ²
<i>Vervangen doelgebieden + KWAZO</i>	8		veld
Kunstgras hockey/korfbal (zand):			
<i>Totale renovatie</i>	30-36		m ²
<i>Toplaagrenovatie</i>	10-12		m ²
<i>Ovalen vervangen korfbal</i>	5-8		EUR
Beregeningsinstallatie:			
<i>Pomp met automaat</i>	15	15	stuk
<i>Leidingen compleet met sproeiërs</i>	10-12	30	veld
Verhardingen:			
<i>Betonplatenverharding vervangen</i>	30-36	45	m ²
<i>Elementenverharding vervangen</i>	30-36	30	m ²
Hekwerken:			
<i>Veldafrostering vervangen</i>	20-24	30	m
<i>Veldafrostering bij renovatie veld</i>	10-12	15	m
<i>Ballenvangers 5 / 6 m vervangen</i>	20-24	30	m
<i>Ballenvangers 5 / 6 m bij renovatie veld</i>	10-12	15	m
<i>Terreinafrostering</i>	30	30	m
Verlichting:			
<i>Vervangen masten</i>	25	25	Stuk
<i>Vervangen armaturen veldverlichting LED</i>	15	15	stuk
Overige Inrichting:			
<i>Dug-outs 4 m</i>	20-26	30	stuk
<i>Doelen (voetbal/ hockey) en hoekvlaggen set</i>	10-13	15	set
<i>Korven en grondpotten</i>	10-12		set

TABEL 7: OVERZICHT AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN INVESTERINGEN

Hieronder staat in tabel 8 een overzicht van de kosten uit het MIP totaal per jaar en per sportpark. Het prijspeil van de genoemde bedragen is januari 2025.

Meerjaren Investeringsplan Sportvelden 2026-2030					
	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene Zaken					
Sterktemeting lichtmasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Sportpark Het Hoge Land					
Totaal	€ 751.865	€ 1.282.280	€ 274.960	€ 30.000	€ 1.034.098
Sportpark De Sporthoek					
Totaal	€ 32.500	€ 379.483	€ 90.000	€ 30.000	€ 1.182.448
Sportpark Merenveld					
Totaal	€ -	€ 715.585	€ 1.013.664	€ 60.340	€ 683.423
Totalen					
TOTAAL	€ 784.365	€ 2.377.347	€ 1.378.624	€ 120.340	€ 2.899.970

TABEL 8: OVERZICHT KOSTEN UIT HET MIP, PRIJSPEIL JANUARI 2025

De kosten voor de interne begeleiding van de werkzaamheden zijn opgenomen in de begroting.
